DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.10(197).44
УДК: 796.81:796.058.4+796.01:612

Шацьких В. В. https://orcid.org/0009-0000-5333-7529
кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент,
доцент кафедри боксу, боротьби і важкої атлетики
Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту, м. Дніпро
Тропін Ю. М. https://orcid.org/0000-0002-6691-2470
кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент,
завідувач кафедри одноборств
Харківська державна академія фізичної культури, м. Харків
Шандригось В. І. https://orcid.org/0000-0002-1511-4559
кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент,
декан факультету фізичного виховання
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль
Мозолюк О. В. https://orcid.org/0009-0009-4796-8354
заслужений тренер України, майстер спорту з вільної боротьби
доцент кафедри теорії і методики фізичного виховання і спорту
Хмельницький національний університет, Хмельницький
Джерелій В. В. https://orcid.org/0000-0001-5615-2714
кандидат юридичних наук,
викладач кафедри фізичного виховання
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, м. Харків

АНАЛІЗ ЗМАГАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЗБІРНОЇ УКРАЇНИ ЗІ СПОРТИВНОЇ БОРОТЬБИ НА ЧЕМПІОНАТІ ЄВРОПИ 2025 РОКУ

Сучасний розвиток олімпійських видів спорту зумовлює необхідність поглибленого вивчення закономірностей змагальної діяльності спортсменів високої кваліфікації. Мета статті – провести аналіз змагальної діяльності національної збірної України зі спортивної боротьби на чемпіонаті Європи 2025 року. Було проведено аналіз 74 сутичок на чемпіонаті Європи 2025 року в яких приймали участь українські борці (n=30). Визначено, що українські спортсмени здобули дев`ять медалей, більша частка яких на рахунку борчинь (8 медалей). Найбільшу кількість балів чоловіки та жінки вільної боротьби програвали в стійки (74,5 % від всіх програшних балів та 72,5 %, відповідно), а борці греко-римського стилю мали приблизно однакову кількість програних балів, як в стійкі (49,5 %), так і в партері (50,5 %). Виграшних балів найбільш було здобуто в стійкі, ніж в партері у спортсменів всіх видів боротьби. Встановлено основні техніко-тактичні дії, якими вигравали та програвали борці в сутичках. Виявлено результативність на досліджуємих змаганнях. Аналіз змагальної діяльності борців національної збірної України дозволив визначити сильні та слабкі сторони в підготовленості, які потрібно враховувати при розробки тренувальних завдань щодо вдосконалення техніко-тактичної підготовки та розвитку спеціальних фізичних якостей.

Ключові слова: *змагальна діяльність, спортивна боротьба, збірна України, елітні спортсмени, результативність, техніко-тактичні дії.*

Shatskykh V., Tropin Y., Shandrygos V., Mozoliuk A., Dzherelii V. Analysis of the Competitive Performance of the Ukrainian National Wrestling Team at the 2025 European Championships. *The modern development of Olympic sports necessitates an in-depth study of the patterns of competitive activity among highly qualified athletes. The purpose of the article is to analyze the competitive performance of the Ukrainian national wrestling team at the 2025 European Championships. A total of 74 matches involving Ukrainian wrestlers (n=30) were analyzed. It was determined that Ukrainian athletes won nine medals, the majority of which were claimed by female wrestlers (8 medals). Male and female freestyle wrestlers lost the largest proportion of points in the standing position (74,5 % and 72,5 % of all lost points, respectively), while Greco-Roman wrestlers conceded approximately the same number of points in standing (49,5 %) and in parterre (50,5 %). Across all wrestling styles, more scoring points were gained in standing positions than in parterre. The main technical and tactical actions through which points were won and lost in matches were identified. The effectiveness of performance at the studied competition was revealed. The analysis of the competitive activity of the Ukrainian national wrestling team made it possible to determine the strengths and weaknesses of their preparedness, which should be taken into account when developing training tasks aimed at improving technical and tactical skills and developing specific physical qualities.*

Keywords: *competitive activity, wrestling, Ukrainian national team, elite athletes, effectiveness, technical and tactical actions.*

Постановка проблеми. Сучасний розвиток олімпійських видів спорту зумовлює необхідність поглибленого вивчення закономірностей змагальної діяльності спортсменів високої кваліфікації [1; 6]. Спортивна боротьба, як один із базових видів єдиноборств, посідає вагоме місце у структурі міжнародних змагань, відображаючи рівень підготовленості національних команд та тенденції розвитку світового спорту [2; 4;11].

Національна збірна України зі спортивної боротьби традиційно демонструє високі результати на європейській арені, що підтверджується здобуттям медалей різного ґатунку протягом останніх десятиліть. Разом з тим, динаміка змін у регламенті змагань, зростання конкуренції та підвищення щільності результатів вимагають постійного науково-методичного супроводу процесу підготовки спортсменів [3; 10; 12]. Аналіз показників змагальної діяльності дозволяє виявити сильні та слабкі сторони виступів національної команди, визначити пріоритетні напрями вдосконалення техніко-тактичної майстерності та оптимізації тренувального процесу.

Аналіз літературних джерел. В останні роки з'явилося чимало досліджень, присвячених оцінці змагальної діяльності борців. На основі аналізу змагальної діяльності науковці визначали вплив змагальних сутичок на фізіологічні показники [9]; прогнозували майбутні результати спортсменів на змаганнях [8]; вивчали результативність та технічну структуру чемпіонів з підрахунком очок за типами техніки [13]; проводили порівняльний аналіз коефіцієнта ефективності на змаганнях різного рівня [5]; вивчали взаємозв'язок між функціональною асиметрією мозку та тактичними стратегіями під час змагань [7].

Проте, актуальним залишається комплексний аналіз безпосередніх виступів національних команд на ключових змаганнях поточного змагального циклу, що дозволяє не лише оцінити рівень підготовленості спортсменів, а й виявити тенденції розвитку спортивної боротьби.

Мета дослідження – провести аналіз змагальної діяльності національної збірної України зі спортивної боротьби на чемпіонаті Європи 2025 року.

Матеріали і методи дослідження. Проведено аналіз протоколів і відеозаписів чемпіонату Європи 2025 року національної збірної України по трьом стилям спортивної боротьби (греко-римська, вільна та жіноча), який проходив у Братиславі (Словаччина). Було проведено аналіз 74 сутичок в яких приймали участь українські борці (n=30).

Для аналізу змагальної діяльності було взято такі показники: час сутички (с); всі дії, які оцінили судді (кількість разів); результативність застосовуваної техніки у стійці та партері (оцінювалося в балах: 1 бал, 2 бали, 4 бали, 5 балів); WQ – індекс успіху (співвідношення набраних балів у всіх сутичках до загального часу всіх сутичок у хвилинах).

Виклад основного матеріалу дослідження. На чемпіонаті Європи 2025 року зі спортивної боротьби українські спортсмени здобули дев`ять медалей, більша частка яких на рахунку борчинь – 8 медалей (4 золоті та 4 бронзові), ще одну бронзову нагороду завоював борець вільного стилю. Загалом у змаганнях брали участь по 10 спортсменів у кожному виді. У греко-римській боротьбі за участю 33 команд українські борці посіли 13-те місце. У вільній боротьбі, де змагалися 27 команд, українська збірна також посіла 13-те місце. Найвищий результат продемонстрували представниці жіночої боротьби: серед 24 команд вони зайняли 2-ге місце (табл. 1).

Таблиця 1

Здобутки національної команди України зі спортивної боротьби на чемпіонаті Європи 2025 року

Вид спортивної боротьби	Кількість команд	Зайняте місце	Кількість медалей
Греко-римська боротьба (n=10)	33	13	-
Вільна боротьба (n=10)	27	13	1
Жіноча боротьба (n=10)	24	2	8

Аналіз таблиці 2 дає можливість встановити, що борчині на чемпіонаті Європи 2025 року провели більше сутичок (33 сутички), ніж борці греко-римського (20 сутичок) та вільного (21 сутичка) стилю. Також, у них виграшних балів більше (201 бал), ніж програшних (98 балів). У борців греко-римського та вільного стилю, навпаки, програшних балів більше, ніж виграшних. Найбільшу кількість балів чоловіки та жінки вільної боротьби програвали в стійки (74,5 % від всіх програшних балів та 72,5 %, відповідно), а борці греко-римського стилю мали приблизно однакову кількість програшних балів в стійці (49,5 %) та в партері (50,5 %). Виграшних балів найбільш було здобуто в стійці, ніж в партері у спортсменів всіх видів боротьби.

Таблиця 2

Результативність борців трьох стилів на чемпіонаті Європи 2025 року

Вид спортивної боротьби	Час сутичок, год:хв.:с	Кількість сутичок	Виграшні			Програшні			WQ виграшу	WQ поразки
			Бали стійка	Бали партер	Всього балів	Бали стійка	Бали партер	Всього балів		
Греко-римська	1:35:50	20	43	24	67	46	47	93	0,70	0,97
Вільна	1:44:30	21	46	32	78	70	24	94	0,75	0,90

Жіноча	2:34:31	33	138	63	201	71	27	98	1,30	0,63

Примітка: WQ – індекс успіху (співвідношення набраних балів у всіх сутичках до загального часу всіх сутичок у хвилинах)

В таблиці 3 представлені отримані бали, які оцінили судді на чемпіонаті Європи 2025 року зі спортивної боротьби.

Таблиця 3

Дії, які були оцінені суддями на чемпіонаті Європи 2025 року зі спортивної боротьби (n=74 сутички), бали

Техніко-тактичні дії	Греко-римська боротьба (n=20)		Вільна боротьба (n=21)		Жіноча боротьба (n=33)	
	Виграли	Програли	Виграли	Програли	Виграли	Програли
Партер						
Накати в партері	12	26	14	14	8	14
Схрестний	Не проводяться		2	-	22	-
Перевороти в партері	2	-	12	4	30	10
Кидки в партері	4	16	-	2	-	-
Контрприйоми в партері	3	2	4	4	1	2
Всього в партері:	**21**	**44**	**32**	**24**	**61**	**26**
Стійка						
Кидки підворотом	4	4	-	4	24	4
Кидки прогином	-	4	4	-	-	-
Кидки нахилом	4	4	-	4	16	16
Звалювання	10	6	10	18	28	16
Проходи в ноги	Не проводяться		18	18	36	10
Контрприйоми в стійці	2	-	-	-	2	4
Виштовхування з килима	10	9	7	9	17	5
Всього в стійці:	**30**	**27**	**39**	**53**	**123**	**55**
Нетехнічні дії						
Пасивність	12	17	7	14	11	12
Порушення правил	1	-	-	2	1	2
Челенж	3	5	-	1	5	3
Всього нетехнічних дій:	**16**	**22**	**7**	**17**	**17**	**17**
Всього балів:	**67**	**93**	**78**	**94**	**201**	**98**

Найрезультативнішою проведеною техніко-тактичною дією (ТТД) в партері у борців греко-римського та вільного стилю були накати, а у борчинь – схресний та перевороти. Найбільшу кількість балів спортсмени трьох стилів боротьби програвали за рахунок проведення суперниками накатів. В стійкі найрезультативнішою ТТД у борців греко-римського були звалювання й виштовхування за килим, а у чоловіків та жінок вільної боротьби – проходи в ноги. Суперники набирали найбільшу кількість балів за рахунок виконання: в греко-римській боротьбі – звалювань та виштовхувань за килим; в вільній боротьбі – звалювань та проходів в ноги; в жіночій боротьбі – звалювань та кидків нахилом. У спортсменів усіх стилів боротьби більш програних балів, ніж виграних за пасивність.

Висновки. Проведено аналіз змагальної діяльності на чемпіонаті Європи 2025 року зі спортивної боротьби. Встановлено основні техніко-тактичні дії, якими вигравали та програвали борці в сутичках. Визначено результативність на досліджуємих змаганнях. Аналіз змагальної діяльності борців національної збірної України дозволив визначити сильні та слабкі сторони в підготовленості, які потрібно враховувати при розробки тренувальних завдань щодо вдосконалення техніко-тактичної підготовки та розвитку спеціальних фізичних якостей.

Перспективи подальших досліджень будуть спрямовані на розробку тренувальних завдань для борців кожного стилю на основі сучасних вимог змагальної діяльності.

Література

1.Задорожна О. Тактика участі провідних спортсменок світу у системі змагань з жіночої боротьби упродовж олімпійського циклу 2013-2016 рр. Єдиноборства, 2021. №2(20), С. 47-61.

2.Латишев М. В. Аналіз результатів виступів спортсменів-одноборців на різних етапах підготовки. Спортивна наука та здоров'я людини, 2019. №1, С. 18-24.

3.Латишев М., Поляничко О., Вольський Д., Лахтадир О., Рибак Л. Аналіз попередніх досягнень призерів чемпіонату світу 2022 року з вільної боротьби. Єдиноборства, 2022. №4(26), С. 44-53.

4.Мартинюк Ю. Є., Мулик К. В., Перевозник В. І., Джерелій В. В., Мозолюк О. В. Особливості змагальної діяльності змагальної діяльності борців різних вагових категорій. Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, 2025. №6(193), С. 79-82.

5.Aquino T. N. D., Macedo F. D. V., Gomes A. C., Torres F. C., Borin J. P. Analysis of the effectiveness coefficient in greco-roman fighting athletes at different levels of competition. Revista Brasileira de Medicina do Esporte, 2023. №30, e2022_0222.

6.Franchini E., Cormack S., Takito M. Y. Effects of High-Intensity Interval Training on Olympic Combat Sports Athletes' Performance and Physiological Adaptation: A Systematic Review. Journal of strength and conditioning research, 2019. №33(1), P. 242-252.

7.Korobeinikova L., Korobeynikov G., Cynarski W. J., Borysova O., Kovalchuk V., Matveev S., ... & Novak V. Tactical styles of fighting and functional asymmetry of the brain among elite wrestlers. Ido Movement for Culture. Journal of Martial Arts Anthropology, 2020. №20(4), P. 24-30.

8.Latyshev M., Tropin Y., Podrigalo L., Boychenko N. Analysis of the Relative Age Effect in Elite Wrestlers. Ido movement for culture. Journal of Martial Arts Anthropology, 2022. Vol. 22, №3, pp. 28-32.

9.Miarka B., Soto D. A. S., Aedo-Muñoz E., Fernandes J. R., Brabec L., Brito C. J. Effects of Competitive Wrestling Bouts on Physiological Measures: A Systematic Review and Meta-analysis. Sports Orthopaedics and Traumatology, 2020. №36(1), P. 34-51.

10. Pashkov I., Tropin Y., Romanenko V., Goloha V., Kovalenko J. Anlysis of competitive of highly qualified wrestlers. Slobozhanskyi herald of science and sport, 2021. №9(5), P. 30-39.

11. Tropin Y., Latyshev M., Saienko V., Holovach I., Rybak L., Tolchieva H. Improvement of the Technical and Tactical Preparation of Wrestlers with the Consideration of an Individual Combat Style. Sport Mont, 2021. №19(2), P. 23-28.

12. Tropin Y., Podrigalo L., Boychenko N., Podrihalo O., Volodchenko O., Volskyi D., Roztorhui M. Analyzing predictive approaches in martial arts research. Pedagogy of Physical Culture and Sports, 2023. №27(4), P. 321-330.

13. Tunnemann H., Curby D. Scoring Analysis of the Wrestling from the 2016 Rio Olympic Games. International Journal of Wrestling Science. 2016. №6, P. 90-116.

Reference

1. Zadorozhna, O. (2021). Taktyka uchasti providnykh sport•smenok svitu u systemi zmahan' z zhinochoyi borot'by uprodovzh olimpiys'koho tsyklu 2013-2016 rr. Yedynoborstva, 2(20), 47-61.

2. Latyshev, M. V. (2019). Analiz rezul'tativ vystupiv sport·smeniv-odnobortsiv na riznykh etapakh pidhotovky. Sportyvna nauka ta zdorov'ya lyudyny, 1, 18-24.

3. Latyshev, M., Polyanychko, O., Vol's'kyy, D., Lakhtadir, O., & Rybak, L. (2022). Analiz poperednikh dosyahnen' pryzeriv chempionatu svitu 2022 roku z vil'noyi borot'by. Yedynoborstva, 4(26), 44-53.

4. Martynyuk, Y. Y., Mulyk, K. V., Pereviznyk, V. I., Dzhereliy, V. V., Mozolyuk, O. V. (2025). Osoblyvosti zmahal'noyi diyal'nosti zmahal'noyi diyal'nosti bortsiv riznykh vahovykh katehoriy. Naukovyy zhurnal Ukrayins'koho derzhavnoho universytetu imeni Mykhayla Drahomanova, 6(193), 79-82.

5. Aquino, T. N. D., Macedo, F. D. V., Gomes, A. C., Torres, F. C., & Borin, J. P. (2023). Analysis of the effectiveness coefficient in greco-roman fighting athletes at different levels of competition. Revista Brasileira de Medicina do Esporte, 30, e2022_0222.

6. Franchini, E., Cormack, S., & Takito, M. Y. (2019). Effects of High-Intensity Interval Training on Olympic Combat Sports Athletes' Performance and Physiological Adaptation: A Systematic Review. Journal of strength and conditioning research, 33(1), 242-252.

7. Korobeinikova, L., Korobeynikov, G., Cynarski, W. J., Borysova, O., Kovalchuk, V., Matveev, S., ... & Novak, V. (2020). Tactical styles of fighting and functional asymmetry of the brain among elite wrestlers. Ido Movement for Culture. Journal of Martial Arts Anthropology, 20(4), 24-30.

8. Latyshev, M., Tropin, Y., Podrigalo, L., & Boychenko, N. (2022). Analysis of the Relative Age Effect in Elite Wrestlers. Ido movement for culture. Journal of Martial Arts Anthropology, 3 (22), 28-32.

9. Miarka, B., Soto, D. A. S., Aedo-Muñoz, E., Fernandes, J. R., Brabec, L., & Brito, C. J. (2020). Effects of Competitive Wrestling Bouts on Physiological Measures: A Systematic Review and Meta-analysis. Sports Orthopaedics and Traumatology, 36(1), 34-51.

10. Pashkov, I., Tropin, Y., Romanenko, V., Goloha, V., & Kovalenko, J. (2021). Anlysis of competitive of highly qualified wrestlers. Slobozhanskyi herald of science and sport, 9(5), 30-39.

11. Tropin, Y., Latyshev, M., Saienko, V., Holovach, I., Rybak, L., & Tolchieva, H. (2021). Improvement of the Technical and Tactical Preparation of Wrestlers with the Consideration of an Individual Combat Style. Sport Mont, 19(2), 23-28.

12. Tropin, Y., Podrigalo, L., Boychenko, N., Podrihalo O., Volodchenko O., Volskyi, D., & Roztorhui, M. (2023). Analyzing predictive approaches in martial arts research. Pedagogy of Physical Culture and Sports, 27(4), 321-330.

13. Tunnemann, H., & Curby, D. (2016). Scoring Analysis of the Wrestling from the 2016 Rio Olympic Games. International Journal of Wrestling Science, 6, 90-116.